

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 18. De septima excommunicatione contra ferentes arma Infidelibus,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

fores in excommunicationem, cap. Ad falsarium De crimine falsi.

Secundò, vt nec procedat in falsificantibus literas Episcopali, aut Nuntij Apostolici, aut Sacre pœnitentiariæ vt habet Nauarr. in citat. numero 62. quibus à Graphiis addit in sequentium 82. nec Datarij aut Legati à latere aut Congregationis Cardinalium, quia non sunt literæ Papæ, sed commissariorum ipsius.

Tertio, nec procedat in falsificantibus literas Papæ, quæ iam euauerunt, nec amplius valent, vt ex Richardo habet Nauarr. in præced. c. 17. n. 169. Quod intellige cum Alphonso à Viualdo in sua explicatione huius Bullæ n. 52. dummodo tales literas non reddant ipsa mutatione viles sibi aut aliis, cum intentione abutendi illis, vt fieri potest si darentur valituræ ad triennium & transacto triennio pro eo mutaretur quinque-nium: tunc enim locus esset huic excommunicationi iuxta D. Anton. 3. part. tit. 24. c. 16.

290. Quarto, nec procedat in impetrantibus surreptitiè, vel obreptitiè literas à Papa; prout notant Nauarr. in supra cit. nu. 62. & ex Richardo Sylu. habet Excommunicatio 7. num. 9. Ad-dens id procedere quantumcumque Papa alioqui non annuisset; & rationem reddit; quia tales impetrant literas veras seu verè à Papa expeditas, etiam si falsa suggestione. Cæterum surreptitiè impetrari dicuntur literæ Apostolicæ, quando pro illarum impetratione exprimitur falsitas, aut tacetur veritas: obreptitiè verò quando sub involucrio verborum sic supplicatur, vt Papa non intelligat veritatem. Peccat autem grauius sic impetrans, faciendo fraudem ipsi Papæ & aliis quorum interest; caretque impetratis ex cap. Super literis De re-scriptis.

Quintò (quod idem authores addunt) vt nec procedat in iis qui habent apud se literas falsas, etiam si iis vtantur. Nam tales non sunt de se falsarij, cum nihil immutant in literis Apostolicis, si tamen scienter, aut ex ignorantia culpabili illis vtantur, incurrunt in excommunicationem supra citati cap. Ad falsarium. Atque ex cap. Dura §. Adicientes De crimine falsi: nisi intra viginti dies postquam scie-rint eas esse falsas, lacerauerint, vel resignauerint (subintel-lige ex glossa, verbo resignet, tali qui possit prodesse & non obesse) sunt excommunicandi per Ordinatum, semelque excommunicati, possunt tantum absolui à Papa. Aduerte au-tem obiter ex citato cap. Licet & sequenti, De crimine falsi, literarum Apostolicarum falsificationem deprehēdi ex qua-tuor nimirum ex Bulla seu sigillo, ex charta, ex filo, & ex sty-lo.

291. Postremo nec in illis procedit, quemadmodum à Graphiis notat in citat. cap. 18. num. 83. qui mutat in literis Apostolicis ea, quæ erant in suis supplicationibus prius expressa: si per errorem Notarij vel scriptoris fuerint variata: v. g. Obtinisti à Summo Pontifice dispensationem in tertio gradu consanguinitatis, & Notarius scripsit in Bulla affirmatiuè: si in hoc muta-ueris ponendo in Bulla, sicut habebatur in supplicatione, non incurris in hanc excommunicationem. Et ratio esse potest: quia id non est falsificare sed potius verificare Bullam. Quod tamen leuiter faciendum non est, propter scandalum & præsumptiones forti exterioris, ex quibus talis corrector posset condemnari de crimine falsi. Quia si quis commode posset ad Summum Pœnitentem, vel Officiales ipsius pro cor-rectione recurrere, ea per illos fieri deberet. Immo per illos tantum potest fieri, cum error fuerit non solum in bulla sed etiam in minuta manibus Summi Pontificis oblatis; quia Pœ-nitens ipse intendit tantum concedere, illud quod ei expres-sum est in supplicatione: vnde corrigere mutando sensum tam supplicationis quam bullæ esset pro concessio habere, quod non est concessum: quod quidem est falsificare literas Apostolicas: & per consequens dare sufficientem causam in-currendæ huius excommunicationis.

De falso fabricantibus, aut falso signantibus literas Apo-stolicas nihil occurrit ad antedicta addendum, quam quod cum mortaliter peccent tali falsificatione, posse in hanc excommunicationem incurrere.

CAPVT XVIII.

De septima excommunicatione contra ferentes arma infidelibus, lata his verbis.

7 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes, & inimicos, vel hæreticos per nostras, siue huius Sanctæ Sedis sententias expressè vel nominatim, declaratos, de-ferunt seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, at-que bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes tam ex ipso canape, quam alia quacumque materia, & ipsam mate-riam, aliaque huiusmodi quibus Christianos & Catholicos impugnant, nec non illos qui per se vel per alios, de rebus sta-tum Christianæ reip. concernentibus in Christianorum per-niciem & damnum ipsos Turcas, & Christianæ religionis i-nimicos, nec non hæreticos, in damnum Catholice Religi-onis certiores faciunt; illisque ad id auxilium, consilium, vel fauorem quomodo libet præstant. Non obstantibus quibus-cumque priuilegijs, quibuslibet personis, Principibus, Rebus publicis per nos & Sedem prædictam hæcenus concessis, de huiusmodi prohibitione expressam mentionem non facien-tibus.

S V M M A R I V M.

- 292 Causa ob quam, & persone à quibus excommunicatio hæc incur-ratur.
 293 Non incurrunt eam, iuuantes in bello infido.
 294 Ne: qui Mulos & Asinos transmittunt.
 295 Que in hac re significentur armorum nomine.
 296 Que nomine ferri & cuiuscumque metalli.
 297 Que nomine lignaminum & funium.
 298 Quatenus ferentes aut transmittentes arma ad Christianæ Religionis hostes, inno-centur hæc excommunicatione.
 299 Quatenus metus grauis ab hac excommunicatione excuset.
 300 Quando transportantes in suis nauibus Saracenos, in eam incur-rant.
 301 Duo casus in quibus suppeditando arma infidelibus, non incurritur hæc excommunicatio.
 302 Quid tenendum sit de vendentibus arma infidelibus qui in terra Christianorum degunt.
 303 Conditio rerum, que infidelibus deferuntur, notanda.
 304 Quando incurrat hæc excommunicatio, reddendo infideles cer-tiores de reb. Christianorum, aut consilium eis dando.

Causa ob quam hæc excommunicatio imponitur, est crimen quod committitur contra Remp. Christianam iuuando infideles illam impugnantes. Personæ in quas feruntur sunt primò, illi qui ad hostes, & inimicos nominis Christiani, quales sunt Mahometani, vel ad hæreticos, cum sint per Sedem Apostolicæ sententiam expressè ac nominatim declarati, deferunt seu transmittunt equos, arma, & quod-cumque metalli genus, atque instrumenta bellica, lignamina, funes, ex quacumque materia, aut ipsam materiam; atque alia, quibus Christianos & Catholicos impugnant. Secundò, illi qui prædictos per se, vel per alios de rebus statum Reip. Christianæ concernentibus, in Christianorum, aut Catholi-cæ Religionis damnum certiores faciunt. Tertio; illi qui ad id auxilium, consilium, vel fauorem quomodo libet præ-stant. Ad dicitur etiam reuocatio omnium priuilegiarum, quibuslibet personis etiam Principibus aut Reip. super hoc concessorum à Sede Apostolica. De hac quoque materia in iure antiquo extat cap. Ita quorundam cap. Quod olim & cap. Ad liberandam, De Iudæis, & Extrauagans. Multa mentis, eod. tit. inter communes: lateque Nauarr. eam persequitur in cõment. ad cit. cap. Ita quorundam tomo 2. suorum operum: ex quo & ex Ench. cap. 27. n. 63. quædam perstringemus sci-enda à Confessario.

Primum est: in hac Bullæ clausula per Turcas & Sarace-nos non intelligi omnes Mahometanæ perfidiæ sectatores, neque per alios Christiani nominis hostes & inimicos, in-telligi omnes Paganos, Iudeos prædicto nomini infensos; sed tantum eos quibus est bellum cum Christianis ob Chri-stianismum. Non enim comprehenduntur illi quibus est iu-stum bellum contra Christianos, neque occupant, neque occu-
 pa-

pare curant res Ecclesiæ Christianæ, neque pugnant odio Religionis sed ob aliam causam quæ iusta sit per tradita ab ipso Nauarr. in memorato commentario, notabili quarto numero 13. quia mens Pontificis tantum est debilitare potentiam infidelium, fideles in iustis impugnantium.

294. Secundum est: in hac clausula sub nomine equorum ex Nauarr. in Enchir. cap. 27. num. 63. versu. 3. comprehendi eos etiam, quos debiles, claudos, vel in morbosos à memoratis Christiani vel Catholici nominis hostibus acceperint, ipsorumque operâ curatos, ipsidem hostibus restituerint. Nomen enim illud, cum sit generale, nullam excludit. Immo iudicio Jacobi à Graphis lib. 4. decis. aurearum cap. 18. num. 87. includit aliud quoddamque inuentum, quod deseruire potest defendendis sarcinis & aliis bello necessariis: ut Mulum, Asinum, &c. Sed in materia pecuniali non videtur esse locus tali extensioni. Neque pro ipso facit Nauarrus quem citat; cum is in memorato Comment. notabili 5. num. 27. contrarium aperte dicat: facta tantum modo exceptione casus in quo mala mente actuali, aut virtuali, talia inuenta traderentur ad bellum contra Christianos: sic enim illa possunt comprehendi nomine equorum, sicut nomine armorum comprehendit si posse multa instrumenta agricolarum aut artificum, paulo post dicemus.

295. Tertium est armorum nomen (cuius latè partem significacionem Nauarr. in dicto notabili 5. bene declarat) hic restringi ad bellica, id est (ex eodem Nauarr. ibid. num. 10.) ad ea, quæ principaliter ac vere instituta sunt ad præliandum: siue offendendo, siue defendendo ut gladij, sclopi, haste lanceæ, clypei, lorice & huiusmodi alia quæ Nauarr. in seq. num. 13. vocat bellica ex intentione fabricantis, eò quod fabricari soleant in usum belli ad impugnantium hostem aut defendendum se ab eo. Adit verò idem in seq. num. 15. ex intentione assumentis ea censeri non bellica, dum referuntur in alium usum: ut si Religiosus pugione parulo amici, apud se derelicto, defecta cultelli utatur ad apertos calamos suos, aut machæ à ad secandum suum panem: sicut ex adverso alie res, ut cultelli insituri ad sciendos calamos, vel panem; & instrumenta agricolarum, vel artificum, ut ligones, falces, securæ, mallei, currei, & huiusmodi alia, in alios usus quam prælii principaliter, & ex intentione fabricantis comparata, ex intentione assumentis ea ad præliandum, censetur arma bellica. Quæ proinde, si quis ad Turcas aut hæreticos à Sede Apostolica denunciatos deferat, sciens futurum ut eis utatur ad præliandum contra Christianos, incurret in hanc excommunicationem.

In summa cum Nauarr. ipso in eod. notab. 5. num. 25. tenendum est, armorum nomine hic prohiberi omnia & sola bellica arma, tam ad defensionem quam ad offensionem comparata: quæ sua fabricatio, vel intentio deferentis ea ad nostræ religionis inimicos, in prælium destinat, siue actu, siue etiam virtute: ut sit, cum etiam si lucri tantum causa ea deferat, scit tamen vel scire debet, eosdem inimicos illis ad pugnam usuros.

296. Quartum est: appellacione ferri & cuiuscumque metalli, quod ad hostes nostræ Religionis deseri prohibetur, intelligitiam factum, id est, ex quo aliquid formatum est quam infectum, seu ex quo nihil formatum est; quatenus mediare vel immediate utile est bello, ex Nauarr. in memorato comment. notab. 6. num. 8. ita ut ex eodem in Enchir. cap. 27. num. 63. versu. 6. eadem appellacione comprehendatur etiam pecunia figurata, seu nummi siue aurei siue argentei, siue alterius materiæ: quia ut alia, sic & pecuniæ sunt instrumenta bello maxime necessaria. Mineræ autem, seu terræ ex quibus metalla conficiuntur, non comprehenduntur tali appellacione: quia non sunt ferrum factum vel infectum ut est in sequenti numero 9. argumentatur Nauarr. Addens, in num. 12. neque comprehendi clauiculos, neque gladiolos, aut candelos quibus est usus in aptandis calamis aut secandis in mensis: quia quantumvis sint ferrum factum: non sunt tamen ferrum mediate vel immediate utile bello; nec quo Religionis nostræ inimici credi delectant usuri in bello: nisi quis tantam multitudinem talium rerum deferret, ut merito verendum esset ne illi eis in vera arma confisat, uterentur in bello: tunc enim talis ob intentionem malam virtutalem & tactam, etiam si non haberet formalem & expressam, incidere in hanc excommunicationem. Quod idem iudicandum est,

si ante memorata terra sciatur in usum belli à Religionis nostræ hostibus expectari: nimirum ut abundant metallis, quæ ipsi norunt conflare; ita ut illis eis suppetere idem valeat ac suppeditare ipsa metalla, cum adferat idem incommo- dum.

Aduerte obiter, quod bene declarat idem Nauarr. notab. 10. num. 6. malam intentionem expressam in hacre contingere, cum quis verè & expresse antedicta subministrat Christianæ Religionis hostibus: eo fine ut illis sint vsui ad bellum contra Christianos. Malam verò tacitam & virtutalem præcedenti æquipollentem contingere, cum quis vere quidem & expresse non subministrat in malam finem, siue ut illos adiuuet, sed in bonum ut lucrum ad suam & suorum sustentationem honestam: attentis tamen omnibus temporis, loci, rerum, ac personarum circumstantijs existimat, quod ipsi talibus rebus per ipsum subministratis, tunc vel aliquando utentur contra Christianos in bello, aut certe si non existimat, debet exstinare. Talis enim quamvis non expresse, virtualiter tamen æquivalenterque subministrat ad bellandum necessaria: cum paria sint ut quis faciat aliquid in aliam finem: & quod ita faciat in alium, ut videat vel videre debeat, & latè culpa videre omittat, suum opus tendere in illam priorem. Quæ doctrina est notatu digna pro aliis etiam materiis.

297. Quintum est quod ex Angelo refert Nauarr. in eod. comment. notab. 7. num. 12. per lignamina quorum delatio hic prohibetur, intelligi trabes, & alia ligna opportuna fabricandis nauibus, turribus, aut machinis bellicis, quibus infideles ut possunt ad impugnantium Christianos, vel defendendum se ab eis non autem alia, quæ igni tantum fouendo, aut alicui alteri simili actioni remota à bellicis. De qua tota re idem Nauarr. ibide. agit plenius. Sed sufficit monere, quod ipse habet inter cætera in num. 20. hanc excommunicationem incurere eos qui naues, vel alias machinas bellicas hostibus Christianorum subministraverint. Nam qui talia ipsi deseri, lignamina quoque deseri: non qualicumque sed compacta in memoratas res: atque adeo utiliora ipsis Christianorum inimicis, quam si essent soluta. Ac licet prohibito eo, quod ex aliqua materia fit non censetur prohibita ipsa materia, si nihil aliud interueniat prohibitionis extensiuum: materia tamen rei artificialis prohibita, ne res ipsa habeatur, censetur à fortiori eadem res prohibita: quia propter quod vni quodque tale & illud magis. Et ita per funes de quibus adhuc mentio est in hac censura, intelligendi sunt non tantum simplices funes, sed etiam facta ex funibus ut scilicet,

298. Sextum est, per tradita à Nauarr. in eod. comment. notab. 8. num. 16. & aliquot sequentibus appellacione transmittentium seu deferentium, hic comprehendi non modo baiulantes, portantes, agentes, ducentes, trahentes; sed etiam quoslibet mala mœe efficientes ut prædicta ad ipsos Religionis hostes perueniant: siue illa vendendo, permutando, donando, aut quouis alio titulo subministrando eisdem hostibus: siue mittendo, aut permittendo inuehi in suam nauem, aut extrahi ex suis portibus: siue etiam cooperando delationi seu transmissioni: quia omnes tales censentur siue per se, siue per alios transmittere. Vnde ut ex Sylu. habet ipse Nauarr. ibid. num. 21. non excusatur ab hac excommunicatione is qui iusta aliqua de causa ad prædictos arma deseri ad sui tuitionem & ornamentum: & postea siue rogatus, siue ultro illis vendit vel permutat cum deterioribus, vel etiam donat: nisi rei paritas, aut loci, vel temporis, vel personæ circumstantia, aut iustus metus mortis, captiuitatis, vel grauium cruciatuum, aut ignorantia probabilis deferentem excusaret à peccato mortali; aut etiam penitentia, qua ductus delator, delata non tradidit hostibus, sed reportauit: non item qua postquam tradidit, se tradidisse penituit. Ratio est ex eodem auctore ibidem numero 29. quod verbum delationis seu transmissionis intelligendum sit cum effectu: eo quod solus conatus non sufficiat ad incurrendam excommunicationem quæ imponitur facienti. A Ideo ex eodem in præcedenti numero 25. quantumvis quis prohibita ad hostes nostræ religionis detulerit per ignorantiam probabilem; ipsum non excusari si ea tradidit postquam prohibita esse sciuit: quia delatio prohibetur tantum ob traditionem. Adde item ex

seq. n. 31. ratione paruitatis materia: excusari ab excommunicatione Legatum vel alium iusta negotia gerentem apud Christianam Religionis hostem, si ei offerat unum pugionem vel aliud huiusmodi armorum genus donec; quia inde nec grate damnatum Christiano exercitui fieret, nec hostili magnum adiumentum adderetur: nisi forte probabiliter præsumeretur, quod alia eiusdem generis ibi fabricarentur, aut aliunde quærerentur in notabile detrimentum Christianorum: quod semper in hac respectandum est: tanquam illud cuius gratia excommunicatio ista decreta est.

299. Septimum est, Eos qui fame, aut vi adiungunt, aliaque necessitate graui compelluntur contra suam voluntatem ne pereant, vetita tradere, aut ferre Christianorum hostibus, excusari ab hac excommunicatione. Ratio est, quam tangit Nauar. præced. num. 26. quod vitam eripere à presenti mortis periculo, sit de iure naturæ, cui cedit ius humanum imponens excommunicationem. Quæ tamen excusatio non procederet, si prælium esset in præcinctu, & hostes fidei per arma quæ deferuntur iuandi essent in eodem prælio; tunc enim moriendum esset potius, ita exigente communi Christianorum salute, quam in illius perniciem dictos hostes iuuare. Pari ratione dici posse videtur, excusari quidem illos, qui pro redemptione captiui prædicta deferunt, non tamen in casu in quo inde tantum incommodum inuheretur Christianæ Reip. vt ad illud auertendum ratio suaderet occumbendum esse.

300. Octauum est, de quo post Angelum & Syluestrum Nauar. ibidem numero 27. non incurrere in hanc excommunicationem eum qui transportat arma Saracenorum in terram aliorum Saracenorum; excepto casu, quo ex ea translatione sequeretur dispendium Christianis: puta quia Christiani possunt impugnari à Saracenis ad quos transferuntur; aut quia inde illi sunt Christianis ipsius formidabiliores.

Nonum, de quo idem consequenter, in hanc excommunicationem similiter incurrere transportantes Saracenos ipsos cum suis armis. Similiter incurrere transfugas qui cum suis armis ex exercitu Christianorum transiunt ad Saracenos, ex eodem in sequen. num. 33. De iis autem qui Saracenis speculam, arcem, vel oppidum armis munitum tradunt, vel traditionem consulunt, vel iuuant; aut qui arma sua ita perdunt vt in manus Saracenorum veniant, aut inualecente prælio se dedunt vel fugiunt relictis armis, aut capti, & victi, arma tradunt; idem Nauar. ibidem num. 34. statuit omnes qui talia agendo mortaliter peccant, in hanc excommunicationem incurrere, vt ij quos nec ignorantia, nec materia paruitas, nec iustus metus mortis, captiuitatis, aut cruciatuum excusat.

301. Decimum est, probabile videri, quod non incurratur hæc censura, cum ex transportatione commodum potius nascitur Christianis, quam contra: vt si ex pecuniis armorum, multo plus iuuarent se Christiani quam inimici armis emptis. Id enim non est his, sed potius illis auxilio esse in bello.

Vndecimum est: si fideles habeant socios infideles à quibus iuuentur iusto bello contra alios siue fideles, siue infideles, & necessitas compellat; quia scilicet non sunt sufficienter armati; non incurrunt in hanc excommunicationem dando eis arma necessaria: prout Nauar. habet notabili 4. num. 15. Et ratio est, quia ius naturæ concedit, ad nostram defensionem adhibere quæ possimus sine Dei & proximi iniuria. Secus verò esset, si fraudulenter & dolose, aut per latam culpam, arma darentur talibus infidelibus, vt fiant inde potentiores contra alios Christianos, vel siue necessitate darentur in tanta copia, vt multum obesse possint Christianis, Nam tunc non est locus excusationi.

302. Duodecimum est, iuxta eundem Nauarum in præcedent. num. 14. non incurrere in hanc censuram dantes aut vendentes arma infidelibus, qui permittuntur morari in terris Christianorum; vt Romæ Iudæis & Venetiis Turcis: Sed videtur in eo tendendum distinctione. Nam si talibus dent, aut vendant arma, bona fide putantes eos illa accipere ad suos vsus, procedere potest ipsius Nauar. dictum. Si verò vendant mala fide, putantes aut putare debentes eos emere in detrimentum Christianorum, v. g. vt ad socios infideles ea transf-

mittant, videntur in hanc censuram incurrere: si non vt deferentes arma ad infideles in damnum Christianorum; saltem vt auxilium ferentes deferentibus. In mala autem fide aliquem esse vendendo (nisi forte haberet animum rem totam detegendi Magistratus, vt deportatio impediretur) his coniecturis deprehendi potest: primo, si prædicti infideles emant arma in magna quantitate; secundo, si clanculum, tertio, si bombardas, ballistas, & similia.

Decimum tertium est: verba illa (aliaque huiusmodi quibus Christianos & Catholicos impugnant comprehendere iuxta Nauar. in sequen. notab. 10. nu. 2. & 3. tam ea quæ sunt necessaria ad pugnandum, aut ad commode pugnandum, quam quæ sint vtilia, vnde ex eodem in seq. n. 42. in hanc excommunicationem incurrunt, qui arma deferunt hostibus nostræ religionis, iam habentibus plura quam indigeant de præfenti; quia non habent plura, quam quæ sunt eis vtilia, aut quam quibus breui tempore egere possint, vti aliquo prælio.

Postremum est: secundum genus personarum in quas hæc excommunicatio fertur, non comprehendere omnes qui certiores faciunt infideles de quibuslibet rebus Christianorum: sed eos tantum qui de rebus, quæ eiusmodi sunt, vt concernant statum communem alicuius reip. Christianæ; in cuius damnum & perniciem tale quid cedat. Similiter tertium genus personarum, non comprehendere quoscumque dantes consilium infidelibus; sed solummodo cum tale consilium cedit in damnum & perniciem Christianorum.

CAPVT XIX.

De 8. excommunicatione in impedientes eos qui victualia ad Romanam curiam conuehant. Et de 9. in ledentes eos qui ad eandem curiam recurrunt. Et de 10. in eos qui ledunt Romipetas, qua feruntur his verbis.

8. Item excommunicamus & anathematizamus omnes impedientes, seu inuadentes eos, qui victualia, seu alia ad vsus Romanæ curiæ necessaria adducunt; ac etiam eos, qui ne ad Romanam curiam adducantur vel afferantur prohibent, impediunt seu perturbant; seu hæc facientes defendunt, per se, vel per alios cuiuscumque fuerint ordinis, præminentie, conditionis, & status: etiam si Pontificiali, seu Regali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab ea eadem; sua vel aliorum operâ, interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent; nec non illos omnes qui iurisdictionem ordinariam vel delegatam à nobis vel nostris Iudicibus non habentes, illam sibi temere vendicantes, similia contra morantes in eadem curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu depradantes Romipetas, seu peregrinos ad vrbem causâ deuotionis, seu peregrinationis accedentes, & in eam morantes, vel ab ipsa recedentes, & in his, dantes auxilium, consilium, vel fauorem.

S V M M A R I V M.

305. De causis ob quas, & personis in quas feruntur ista excommunicationes.

306. Octaua excommunicationi subiiciuntur non modo qui quæ ad victum, sed etiam qui quæ ad alias vias necessitates spectant, impediunt deferri ad Romanam curiam, nisi iusta causa vel bona fide excuset.

307. Non subiiciuntur verò exigentes pedagia à talibus deferentibus, nec ipsi detrabentes id, quod deferunt pro aliqua particulari persona: aut tantummodo pecuniam quam habent in crumenis: nec nolentes sua vendere volentibus ea deferre ad Romanam curiam.

308. De personis, quarum vexatione nona excommunicatio incurratur.

309. Non est Necessarium vexationem inferri odio religionis vel Papæ, sed sufficit vt sciantur ire vel redire aut commorari apud Sedem Apostolicam.